

ابن سینا و سهروردی و نصیرالدین طوسی و ملاصدرا فاقد و پراست‌های دقیق و عالمانه است و طبیعی است که ابتدا نگاشته‌های این فیلسوفان مکتب‌ساز باید مورد تصحیح و تحقیق دقیق قرار گیرد. صرف هزینه‌های بسیار برای نهادها هم که سالیانی است به تصحیح آثار برخی فیلسوفان یادشده می‌پردازد نیز سودمند نبوده و در بیشتر موارد، جز اتلاف هزینه‌های ناشده است، مجموعه‌ای از ابن سینا و سهروردی و ملاصدرا باید از نو و با دقت بسیار تصحیح و منتشر شود. بسی موجب تأسف و مایه شر مساری است که هنوز نتوانسته‌ایم تصحیحی عالمانه و شایسته از کتاب‌های ابن سینا و اسفار ملاصدرا و سایر آثار ایشان ارائه کنیم. پس از این مرحله آن‌گاه نوبت به تصحیح و نشر آثار فیلسوفان حاشیه‌نگار و شرح‌نویس بر متون اصلی می‌رسد که به خصوص در قرن‌های هفتم تا دهم هجری تقریبی رخ داده و حواشی بسیار سودمندی نگاشته و تاکنون مورد توجه کافی قرار نگرفته‌اند. تصحیح و نشر این شروح و حواشی بساد در موارد بسیاری فهم ما از نگارش‌ها و نگارش‌های فیلسوفان صاحب مکتب را دچار تحول کند و زمینه فهم عمیق‌تر و دقیق‌تر آنها را فراهم آورد.

اهمیت احیا و تصحیح متون کهن فلسفی
 ما در آن است که این کار منابع و مآخذ
 تحقیقی فلسفی را در اختیار پژوهندگان
 فلسفه قرار می‌دهد و فلسفه‌فروزان از
 طریق دسترسی به این متون می‌توانند فهم
 تاریخی و فقهی از آموزه‌های موجود
 در فلسفه کسب کنند. جستار در همین
 رساله‌ها و متون کهن فلسفی است که
 ما را با تاریخ پیدایی تئوری‌ها و نظرات
 فلسفی آشنا می‌سازد و زمینه دستیابی به
 اندیشه‌های آنان و تازم مغفول واقع شده
 را فراهم می‌آورد.

در میان متون فلسفی احیاء و تصحیح کدام یک اولویت دارد؟

اگرچه متون و رساله‌های بسیار با اهمیت و ارزشمندی در فلسفه اسلامی در دسترس است که همچنان منتشر نشده و باید به دست تصحیح سپرده شود، به گمان بنده در وهله نخست باید آثار فیلسوفان جریان سلف و تاثیرگذار در فلسفه اسلامی با دقت و به طرز عالمانه و روشمند تصحیح و منتشر شود. هم‌اکنون بسیاری از رساله‌ها و آثار مهم فلسفی

استخراج تئوری از عمق تاریخ

حاصل تفکرات خود را در قالب رساله‌ها و متون کلامی به نگارش درآورده‌اند. بنابراین آموزه‌ها و گزاره‌هایی که هم‌اکنون در این علوم شاهد هستیم، در مقاطع مختلف تاریخی توسط برجستگی‌های اندیشمندان مسلمان ابراز شده و به تدریج منظومه علوم یادشده را سامان بخشیده‌اند.

درک اندیشه نیازمند درک تاریخ آن است. از این رو شما معتقدید درک آرا و اندیشه فیلسوفان و دانشمندان نیازمند درک فلسفه آن است؟

بله طبیعی است که برای فهم دقیق آرا و اندیشه های این دانشمندان، باید به خاستگاه و زمینه ای که موجب پدیدار شدن آن اندیشه ها و نظرات شده است، توجه کرد. اینجاست که محققان فلسفه و کلام نیازمند به تمام متون مهمی که در قاطع نگریزند تاریخی از سوی فیلسوفان و متکلمان به نگارش درآمده اند، مراجعه کنند و نقش آنها را در تکامل فلسفه و کلام بررسند. اینجاست که پیش نیاز اصلی این گونه مراجهت، مطالعه و توضیح میراث فلسفی و کلامی بازمانده

اهمیت
متون
در این
منابع و
فلسفی
پژوهند

زهراسليمانی، اقدم
Z.soleymani@fdn.ir

حمید عطایی نظری، عضو هیات علمی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی افغانستان و دبیر مجموعه «طالع‌تای ایرانی-اسلامی» است. یکی از فعالیت‌های او و هم‌گروهی هایش احیای آثار و نسخ‌الخط و فلسفی است. مجموعه «طالع‌تای ایرانی-اسلامی» از جمله مجموعه‌های در حال انتشار در واحد انتشارات پژوهشگاه مطالعات اسلامی افغانستان است که به این مسأله اختصاص دارد. از این رو به سراغ حمید عطایی رقیتم و در گفت‌وگو با او ویژگی‌های نسخه‌پژوهی در حوزه فلسفی را جویا شدیم.

تصحیح متون و نسخ کهن فلسفی چه اهمیتی دارد؟

به اساس در تمام علوم یکی از مهم‌ترین و اساسی‌ترین روش‌ها، به علوم اسلامی هستند، امر از اصول و عرفان و فلسفه و کلام، فهم درست از مبانی و مطالب، و متوقف بر شناخت تاریخی آموزه‌های موجود در آن علوم است. به تعبیر دقیق‌تر، دانش‌های یادشده به‌طور دفعی ایجاد نشده‌است، بلکه در هر فرآیند تاریخی و به تدریج، تصحیح گرفته و بایله شده‌اند. فلسفه و کلامی که امروزه در اختیار ما قرار گرفته است، حاصل کوشش‌های علمی و کنش‌های فکری است که در این عرصه اندیشیدارانی

نہنگاہ

گزارش نشست «نهاد دانشگاه در ایران»
دانشگاه هیچ گاه در ایران
نهاد نیرومندی نبوده است

هیئت حجتان نیست «نهاد دانشگاه در ایران» در ادامه سلسله نشست‌های پرش‌با حضور محمد مالجو، عباس کاظمی و مقصود فرستخواه برگزار شد. در این نشست مالجو درباره موضوع «دانشگاه در عصر اعتدال به کجای می‌رود؟» عباس کاظمی درباره موضوع «پول‌تئاری دانشگاه‌ها در ایران» و مقصود فرستخواه درباره «دانشگاه و حقیقت‌مانی» سخنرانی کرد. در ادامه مختصری از آن را می‌خوانید.

حقوق التدریس و پروپاگاندای دانشگاهی

سیاس کاظمی از سال ۱۳۹۸ که از فضای دانشگاه جدا شدم حس فردستانی را که به ارمنستان خود دنگه می کردند، داشتیم و انگار با چنین اتفاقاتی تازه متوجه می شوم زندگی جقدر سخت است و گروه هایی که موقعیت متزلزل دارند جقدر روزگارشان سخت است. من نام آن دسته از استادان دانشگاه را که در مجموع به دانشگاه نینستند و به صورت حقوق التدریس و حق الزحمه کار می کنند، پروپاگاندای دانشگاهی می گذارم. گروه هایی که موقعیت متزلزل و فرودست در جامعه دارند. از بدو امر، دانشگاه به امید به تاخیر انداختن بکارهای ماندگاری شد تا هم مسکنی باشد برای دولت و هم به خانواده ها و دانشجویان امید بدهد. در حالی که این اتفاق نیفتاد و نه تنها با ماندگاری دانشگاه معضل بیکاری حل نشد، بلکه نابرابری موقعیت ها بیشتر هم شد. در این اقبال تاکید کنید باید من مفهوم سرقت علمی، سایه نویسی و پروپاگاندای دانشگاهی تفاوت قائل شوم. سرقت علمی یعنی اینکه کسی متن یا سبکی را از جایی یا کسی می گیرد و به نام خود می زند. سایه نویسی یعنی اینکه کسی مواد تحقیقش را به ما می دهد تا برای او مقاله و کتاب تهیه کنیم و بعد هم در مقاله و کتاب خود اشاره می کند که فلانی در این کار به من کمک کرد. این اتفاقی است که در غرب هم خیلی رایج است اما پروپاگاندای دانشگاهی با این دو مفهوم تفاوت دارد. اتفاقی که می افتد این است که چه خوشحالیم کارخانه ای به نام دانشگاه داریم که تولید می کند ولی غافل از این هستیم که چه کسانی این مقالات و کتاب ها را تهیه می کنند.

مفقود فراموشده، غلامحسین صدیقی به عنوان پینانگذار علم جامعه‌شناسی در ایران رای اولین بار و از نهاده‌ها در مقابل معادل انگلیسی آن قرار داد. براین اساس، نهاد به لحاظ جامعه‌شناسی عبارت است از ساختارهای اجتماعی که از شیوه‌های زیست می‌کشور شده به نظم می‌آید. به همین دلیل نهاد، نهادی چون ارزش‌های پیدایمی‌شود که همین جاست که وجود نمایان به وجود می‌آید. نکته‌ای که در این میان مطرح می‌شود این است که دانشگاه هیچگاه در ایران نهاد نبوده یا حداقل اینکه اگر هم نهاد بوده، نهاد بیرونی نبوده است، در حالی که در اروپا همیشه یک نهاد بوده است، دلش هم اینکه مسئله اجتماعات دانشگاه در ایران همیشه ضعیف بوده است. ما ستاره‌های دانش بسیاری مثل ابرویحان شافیتیم ولی هیچ‌گاه موسس دانشیم. در عصر زرین تمدن هم مدارسی که شافیتیم همیشه ملحقان نهادی دیگر بودند.

حضور آیت الله هاشمی رفسنجانی، رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام و دکتر میرزاده
رئیس دانشگاه آزاد اسلامی در واحد رفسنجان

کردند برای تحصیل افغانی که به آنها می‌شد و غیر قانونی تحصیل می‌کردند. توانستند به مدرسه بروند برنامه‌ریزی صورت گیرد.

«الله شامی رفسنجانی بیان داشت: «خواهید. به روح جدید، دانشگاه آزاد اسلامی چند فضای جهانی و در دانش مبنای برای به پیش خواهد رفت و شما سربازان این هستید.»

«واحد رفسنجان یک واحد از هر خوب است؛ هم نیاز خود را زمین بدو هم توسعه مناسبی پیش گرفته است.»

و تکنیک بگیریم و از پیشرفت دنیا استفاده کنیم و بازار در دنیا داشته باشیم.»

وی تصریح کرد: «در ۱۰ سال تحریم بازار صادرات پسته و نفت ما را گرفتند. ما باید حضور داشته باشیم. مهم بازار و هم منبع جابجایی اقتصاد مقاومتی است. بدون برون‌گشایی درون‌زایی نمی‌شود، زمانی که این دو با هم باشند کشور جلو می‌رود.»

آیت‌الله هاشمی یادآور شد: «در همین رفسنجان اگر دانشگاه‌ها دولتی نمی‌شدند بقیه دانشگاه‌ها نمی‌آمدند و تاوسی می‌ماندند.»

وی افزود: «هم امام (ره) و هم مقام معظم رهبری

و آن متوسل شویم و مشکلات به زحمت حل می‌شوند.»

وی افزود: «دانشگاه‌ها را ما دولتی کردیم و امروزه حمایت کردیم و قول ادامه حمایت دادند. باین حمایت‌ها طالع شکسته شد و اینکه کسی به صراحت نمی‌تواند جلوی ما باشد.»

آیت‌الله هاشمی تصریح کرد: «امروز می‌توانیم امیدوار باشیم که به‌عنوان یک مرکز قابل قبول برای دانشمندان در دنیا شناخته شدیم.»

وی ادامه داد: «ما فرصت دادند و وارد دانش و تکنیک باور نکردنی ما گرفتند هسته‌ای شویم در حالی که فقط هفت کشور عضو هستند و این در سایه برجام به دست آمد. در مذاکرات هسته‌ای وقتی می‌خواستند محدودی برای ما قائل شوند در مقابلش این باغ توسعه را برای ما باز کردند.»

رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام افزود: «اگر دانشگاه آزاد اسلامی وسعت را نداشته، ۷۰ هزار استاد و معلم نداشت، ۲۰ میلیون فضای آموزشی و تحقیقاتی نداشت و ۱۰ میلیون فارغ‌التحصیل، مگر چنین فرصتی پیش می‌آمد.»

وی افزود: «خداوند این توفیق را به ملت که فداکاری کرد و مشکلات را از احل کرده داد. اگر آنها هم نمی‌کردند امروز مثل کشورهای سوریه و افغانستان بودیم، پیروزی و از جنگ بیرون آمدن به همت بسیجی بودن و متحد بودن آنان صورت گرفت.»

آیت‌الله هاشمی رفسنجانی بیان داشت: «اگر اقیانوس سیاهی در هاشمی‌داشیم نمی‌توانستیم در مقابل ابر قدرت‌های شرق و

فرهیختگان دانشگاه آزاد اسلامی واحد
رفسنجان اظهار داشت: فرصت خوبی است
که در خدمت شما بزرگواران علم و ادب استان
و کشور هستیم. حقیقتاً دانشگاه آزاد اسلامی
از نعمت‌های مهم الهی به کشور و انقلاب ما
است. این توفیق دانشمندان کشور ما است که
دانشگاهی با این عرض و طول در میدان‌های
بین‌المللی و فضای مجازی راه علم و تحقیق را
باز کند. وی افزود: «امروز جامعه اگر از علم
ناشود برخورداری نباشد پشرفتنی
نمی‌شود و آنچه انسان را برتر از سایرین
دانش است.» آیت‌الله هاشمی رفسنجانی بیان
داشت: «وقتی خداوند می‌خواست انسان را
خلق کند ملائک تعجب کردند. این موجود
دوگانه است؛ از یک طرف می‌تواند به خدا
برسد و از طرفی می‌تواند موجب خوئری و
فساد شود. اول خلقت بشر ملائک می‌گویند
با خدا یا موجوداتی خلق می‌کنند که موجب
خوئری و فساد شوند. خداوند برای اینکه
آنها را قانع کند یک امتحان گذاشت و تفاوت
انسان با ملائک را نشان داد. ما در دست به
سوی کمال از دانش و علوم عالی می‌گذرد؛
به گونه‌ای که ملائک قانع شدند و به خاطر
داشت آدم بر او سجده کردند.» وی افزود:
«ما نباید دانش را از دیگران بگیریم و باید
پشتپناز باشیم. وقتی غرب و اروپا در جهل
دستپناز می‌زد اسلام تمدن اصیل اسلامی را
ایجاد کرد.»

رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام اظهار کرد: «وقتی انقلاب پیروز شد یکی از کارهای زبانی که دانشگاه آزاد اسلامی کرد، این بود که عدالت و تعادل جغرافیایی را از طریق دانشگاه راه انداخت. به خاطر تأسیس این مراکز دانش دانشجویان بومی شدند. دانشجویان دختر مجبور نیستند برای تحصیل به راه دور بروند و به آسانی تحصیل می کنند.»

آیت الله داشت: «دانشگاه آزاد اسلامی روی دوش مردم و به خاطر نیاز آنان شکل گرفت. در این مدت سی و چند سال اخیر می دیدم که عده ای کارشناسی می کنند و به هر دلیلی می خواستند این دانشگاه شکل بگیرد.

آیت الله هاشمی رفسنجانی تصریح کرد: «الان همه مشکلات دارم و گاهی نیاز داریم که به این

A group of men, including officials and community members, are gathered outdoors in front of a brick building. A man in a black robe is speaking to the group.

رتبه است.» میرزاده با بیان اینکه اگر طرح و حمایت‌های بی‌بدیل رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام نبود به چنین مقام بالایی در جهان دست پیدا نمی کردیم، تصریح کرد: «استان کردستان پانزده هزار نفر متابع قضای آموزشی و ۱۵۰ هزار فارغ التحصیل تاریخ مهمی در توسعه امور اقتصادی دارد.» وی بیان داشت: «دانشگاه آزاد اسلامی براساس برنامه منظم کار خود مشغول بر اجرای طرحی در اقتصاد دانش بنیان کشور به منظور ایجاد اقتصاد مقاومتی است به عنوان اولویت مهم انجام می‌دهد.» رئیس کل دانشگاه آزاد اسلامی کشور از دانشگاه آزاد اسلامی به عنوان بزرگترین ذخیره علمی یاد کرد و گفت: «این مجموعه با اجرای توسعه علمی و پژوهشی و تولید علم بدون افراف در سطح جهان بی نظیر است.»^{۱۱} الله هاشمی رفسنجانی در سال

آیت‌الله هاشمی رفسنجانی به همراه دکتر میرزاده از طرح‌های عمرانی از جمله مسجد و کتابخانه ازدید و از پیشرفت چشمگیر و فوق‌العاده آنها ابراز خرسندی کرد. ره‌اند.

حمید میرزاده، رئیس عالی دانشگاه آزاد اسلامی کشور در دانشگاه آزاد اسلامی واحد رفسنجان بیان اینکه دانشگاه آزاد اسلامی مایه سرفرازی و سآمدی کشور در سطح بین‌المللی است، اظهار داشت: «توجه آینده‌نگری‌ای که در اردیبهشت ۱۳۶۱ توسط آیت‌الله هاشمی صورت گرفت، باعث شد این دانشگاه به‌عنوان یکی از مفاخر جهان مطرح شود».

وی افزود: «توسط پایگاه‌های اطلاع‌رسانی جهان، که میزان تولید علمی را به‌عنوان شاخص در رتبه‌بندی بیان می‌کنند، کشور ما به دلیل وجود دانشگاه آزاد اسلامی در سطح بین‌المللی دارای

مراسم جشن دانش آموختگی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد رفسنجان با حضور کارکنان، استادان و خانواده دانشجویان فارغ التحصیل در محل تالار فرهیختگان برگزار شد

به گزارش روابط عمومی، در این جشن، ریاست واحد و معاون دانشجویی و فرهنگی واحد به سخنرانی پرداختند و فارغ التحصیلی دانشجویان را تبریک گفتند.

یکی از گروه‌های هنری رفسنجان به اجرای برنامه‌های شاد، تئاتر، موسیقی و... در این برنامه پرداخت و لحظاتی شاد و خاطره‌بخش برای دانش‌آموزان دختر فراهم کرد.

در پایان این جشن با حضور مسئولان دانشگاه و استادان، هدایایی به فارغ التحصیلان اعطا شد. گرفتن عکس‌های یادگاری از برنامه‌های پایانی این مراسم بود.